

מסורת הש"ס

א) ת"כ צ"ו פ"ח ה"ד, ט) ע"י לעיל לו., א) ת"כ אחרי פרש"ה ה"ד ע"ש, ד) סנהדרין לו., ט) ת"כ צו פ"א ה"ד, ו) שם לעיל מו: מ"ו ד"ה אלוך, ז) וע"י מו: צמ"ו ד"ה אלו ויבש"י שם ויפה מדיק רש"י ספא, ז"ק ע"ש., ט) ונפ"ר לעיל מו: מ"ו ד"ה אלוך, פ) ונפ"ר מ"ו ע"רובין מת. ד"ה ר' יהודה פסקים פג. ד"ה ר"ש דף קטו: ד"ה וזמנא מ"ק כד. ד"ה ענכ"ן.

שינויי נוסחאות

א) והוציאן (בבב"ב:) [ב] ג"י כתיב"ו וע' רש"י לכפר ונאמר להלך לכפר וכל אדם וכו' בבבאי לכפר מה להלך וכו' רש"א נאמר כאן לכפר בקדש ונאמר להלך לכפר בקדש מה להלך וכו' [ג] צ"ל מפנים. ונל"ל כתיב"ו (בבב"ב:) [ד] צ"ל תניא משמע (רש"י:) [ה] ג"ל כתיב"ו חטאת שיכול אין לי אלא מטמאין בגדים ונשרפין אבות הדרשן אלא אלו בלבד מניין לרבות פר כותן משה ופר העלם דבר של ציבור ושעיר ע"ז ח"ל חטאת וכו'. וכו' אר נבספ"א פ' תמי' (דק"ט:) [ו] צ"ל שדשורפו מטמא בגדים ונשרפין אבות הדרשן שאר וכו' (ש"ס וכו' תשי"ז:) [ז] והנבסכים (ש"ס:) [ח] אר נבספ"א פ' תמי' (דק"ט:) [ט] ואפ"י כתיב"ו ונשרפו מטמא בגדים ונשרפין אבות הדרשן שאר וכו' נוסף לדינן והביטוק. כלומר הכניס בין מזהב לפזורה בנין (ב' ג"ל מחזיקה בבב"ב:) ונל"ק גורס שאין אלא הפסק מזהב כו': [יג] הבסנה עניה שלא במקומה (בבב"ב ש"ס:) [יד] מינת כתיב נמטין (בבב"ב ש"ס) וכו' אר דעריין (כ"ג:) [טו] אף כאן אשר (ש"ס:) [טז] ג"ל ח"ק ר"ש בקדש נאמר כאן לכפר בקדש ונאמר להלך ואת פר החטאת וכו' (ש"ס) [יז] ג"ל מראת (ש"ס) [יח] שהבאתו כמצותה (כ"ג ש"ס:) [יט] הדינין (בבב"ב:) [כ] צ"ל חטאת חטאת (ש"ס וכו') אחרי זימני מהדר: (בבב"ב.) וכתיב"פ לפנינו: (באן כתיב"ו ה"ו ללמדך מגזירת שמה ומינות מחטאת חטאת לימא שם והוא מנשי"ו ועייש שכבד לפמ"ש המוס' לקמן קא ע"כ בסוף העמ' דילפומא דטעמא חטאת הו"ל ג"ג, איכ איז' להגיב: (בב' כ"ל אשר (בבב"ב:) [כג] דמס' (ש"ס:) [כד] דרביי סתם במבנתיתן (ש"ס:) [כה] מינת מעולם נמטין (ש"ס:) [כו] ועולה הוא בבחייתה ולא תרד. היא משמע בבחייתה תהא כו' לל"ל (כ"ג:) [כז] צ"כ נוסף ובפי' כותן גדול (סנהדרין פא ע"א) גבי ל"ה ירבה לו נשים:

המוזבח מקדש

והוציאו למוזבח. להוות שבע על טיהרו ומתן ד' על קרנותיו כדכתיב [ויקרא טז] ויאל אל המוזבח אשר לפני ה' וכפר עליו ומנן זה מוזבח הזהב צפרק הוציאו לו (וימא דף נח:.) ואמרינן התם דלהכי כתיב ויאל עד דנפיק מכוליה מוזבח שלא יעמוד צין המוזבח ולפרכת בשעת מתנות המוזבח אלא צין המוזבח לפתח ^[א] ללד המזרח: ^[א] **והאל חד מקוס הוא**. שאין הפסק (מוזבח) ^[ב] צינתיס ולא הויא הכנסה ^[ג] שלא במקומה: **או דילמא**. רחמנא שיה שני מקומות דכתיב ציה יליאה: ה"ג בת"כ רבי אליעזר אומר נאמר כאן לכפר קדש ונאמר להלן לכפר קדש מה להלן נאמר רבי שמעון אומר נאמר כאן לכפר קדש מה להלן נאמר רבי אליעזר יליף לכפר דאשר יוצא מדמה לכפר מוכל אדם לא יהיה צאהל מועד צבואו לכפר ומוזזיר שפורשין מן ההיכל בשעת הקטרה מה להלן צבואו לכפר משמע מתחילת ציאת המכפר הוזהרו חזיריו לפרוש הילכך כתיב ^[ד] לכפר ועדיין לא כיפר משמע ^[ה] אף ^[ו] אשר יוצא מדמה לכפר מתחילת הצאתה ע"מ לכפר משמע שנפסל הילכך אע"פ שלא כיפר: ^[ו] **ונאמר להלן לכפר קדש**. דר' שמעון ואת ^[ז] פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הוצא וגו' מה להלן צכסיפר הכתוב מדנר דהא שריפה צמר כפרה היא אף כאן צכסיפר: רבי אליעזר סני דנין חוץ מחוץ. דס חטאת החילוניה שהכתוב מלמדך שתעמוד צחוק ולא יכניסויה לפניס מאלס זה שהכתוב מוזהירו שיעמוד צחוק: ואין דנין חוץ מצפניס. מפך יוה"כ שהצאתה ^[ח] כמלמדה לפניס: דנין צמה מצמה. חטאת חילוניה מחטאת פנימית: ה"ג נבסכים שוגג **כשר** הא מויד פסול צכסיפר או **צשלא כיפר**. צכסיפר וכרצי שמעון סבירא ליה אז אפי' צשלא כיפר וכרצי אליעזר: ה"ג בתורת כהניס ואת פר החטאת וגו' והסורף אוסס וגו' מה ס"ל. דמשמע דמיבעי ליה מה ת"ל והסורף היינו ^[ט] דקפריין מה ת"ל הא לגופיה איצטריך ללמדך שהסורפן מטמא בגדים: אלא מה סלמוד לומר.

אחטאת ^[כ] חטאת תרי זימני מהדר: **ונשרפין אצניס הדשן**. כדי נסכה דהא עיקר על שפך הדשן ישרף ^[כא] צפר העלס דכר כתיב אלא משוס דמטמא צגדים נקט לה דלא כתיב צהו: אינו צריך. ללמד ^[כב] מחטאת חטאת דמנשמעותא דקרא נפקא דתלי טעמא דטוומאת צגדיס משוס דהוצא את דמה לכפר למדנו שכל הפנימיס השורפס מטמא צגדיס שלא היה לו לכתוב ואשר ^[כג] הוצא וגו' אלא ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת מה: מאי טעמא. לא נפקא ליה לר' יהודה מלכפר: לאו משוס דמפיק ליה. להאי לכפר לג"ש דרבי שמעון ללמד על דמיס החילוניס שנכנס דמס לפניס שאין פסול אלא כ"כ כיפר כרבי שמעון ולאו משוס דתלי טעמא דשריפה צהוצא את דמנ ^[כד] הילכך איצטריך חטאת חטאת לרבות שאר הפנימיות: אלא הוצא נפסל והנסיכס כשרין. הואיל והס אצניס דכשרין.

המוזבח מקדש פרק תשיעי זבחים

פג.

והוציאו למוזבח. להוות שבע על טיהרו ומנן זה מוזבח הזהב צפרק הוציאו לו (וימא דף נח:.) ואמרינן התם דלהכי כתיב ויאל עד דנפיק מכוליה מוזבח שלא יעמוד צין המוזבח ולפרכת בשעת מתנות המוזבח אלא צין המוזבח לפתח ^[א] ללד המזרח: ^[א] **והאל חד מקוס הוא**. שאין הפסק (מוזבח) ^[ב] צינתיס ולא הויא הכנסה ^[ג] שלא במקומה: **או דילמא**. רחמנא שיה שני מקומות דכתיב ציה יליאה: ה"ג בת"כ רבי אליעזר אומר נאמר כאן לכפר קדש מה להלן נאמר רבי שמעון אומר נאמר כאן לכפר קדש מה להלן נאמר רבי אליעזר יליף לכפר דאשר יוצא מדמה לכפר מוכל אדם לא יהיה צאהל מועד צבואו לכפר ומוזזיר שפורשין מן ההיכל בשעת הקטרה מה להלן צבואו לכפר משמע מתחילת ציאת המכפר הוזהרו חזיריו לפרוש הילכך כתיב ^[ד] לכפר ועדיין לא כיפר משמע ^[ה] אף ^[ו] אשר יוצא מדמה לכפר מתחילת הצאתה ע"מ לכפר משמע שנפסל הילכך אע"פ שלא כיפר: ^[ו] **ונאמר להלן לכפר קדש**. דר' שמעון ואת ^[ז] פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הוצא וגו' מה להלן צכסיפר הכתוב מדנר דהא שריפה צמר כפרה היא אף כאן צכסיפר במאי קמיופלאי מ"ס דנין חוץ מחוץ ואין דנין חוץ מבפניס ^[ח] ומ"ס דנין בהמה מבהמה ואין דנין בהמה מאדם: רבי יהודה אומר כו': ^[ט] הא מויד פסול בשכיפר או בשלא כיפר אמר רבי ירמיה ^[י] ממשמעו ^[יא] שנאמר ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם (אל אהל מועד) לכפר בקודש מה ת"ל ^[יב] והשורף מה תלמוד לומר והשורף לגופיה איצטריך אלא מה ת"ל חטאת חטאת ^[יג] לפי שלא למדנו אלא לפר ושעיר של יום הכפורים שנשרפין ^[יד] אבות הדרשן מטמאין בגדים שאר נשרפין מנין ת"ל חטאת חטאת דכרי רבי יהודה רבי מאיר

והוציאו ^[א] למוזבח והכניסן מהו הכא ודאי חד מקום הוא או [דילמא] ^[א] יציאה קרינא ביה תיקו: נכנס לכפר: ^[ב] תניא רבי אליעזר אומר נאמר כאן י לכפר ^[ב] בקודש ונאמר להלן יוכל אדם לא יהיה באהל מועד כבואו לכפר בקדש מה להלן בשלא אף כאן בשלא כיפר רבי שמעון אומר נאמר כאן לכפר ונאמר להלן ^[ג] ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם לכפר מה להלן בשכיפר אף כאן בשכיפר במאי קמיופלאי מ"ס דנין חוץ מחוץ ואין דנין חוץ מבפניס ^[ג] ומ"ס דנין בהמה מבהמה ואין דנין בהמה מאדם: רבי יהודה אומר כו': ^[ט] הא מויד פסול בשכיפר או בשלא כיפר אמר רבי ירמיה ^[י] ממשמעו ^[יא] שנאמר ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת אשר הובא את דמם (אל אהל מועד) לכפר בקודש מה ת"ל ^[יב] והשורף מה תלמוד לומר והשורף לגופיה איצטריך אלא מה ת"ל חטאת חטאת ^[יג] לפי שלא למדנו אלא לפר ושעיר של יום הכפורים שנשרפין ^[יד] אבות הדרשן מטמאין בגדים שאר נשרפין מנין ת"ל חטאת חטאת דכרי רבי יהודה רבי מאיר

הדרן עלך בל הובחים

המוזבח מקדש בו'. רבי יהושע ורצן גמליאל אתו לפרושי הך רישא וכי האי גוונא צחוקת הצבים (ג' צ"כ סת.) דרבי ישמעאל ורבי עקיבא קמפרשי צסיפא חוקה דרישא ^[א]: היא העזרה. פירש צקונטרס היא משמע צהוייתה מהא משעלמה על מוקדה וקשה דצמנרל משמע דהיא מיעוטא הוא ולא ריבויא אלא תנא אולאת תורת העולה סמיך:

אומר אינו צריך הרי הוא אומר ואת פר החטאת ואת שעיר החטאת שאין תלמוד לומר לכפר מה תלמוד לומר לכפר ^[ב] לימד על כל המתכפרים שהשורפן מטמא בגדים ורבי יהודה לכפר לא משמע ליה מאי טעמא לאו משום דמיבעיא ליה לגזרה שוה:

הדרן עלך בל הובחים שנתערבו

המוזבח ^[א] מקדש [את] הראוי לו ^[א] רבי יהושע אומר ^[ב] כל הראוי לאישים אם עלה לא ירד שנאמר ^[ג] היא העולה על מוקדה מה עולה שהיא ראויה לאישים אם עלתה לא תרד אף כל הראוי לאישים אם עלה לא ירד ^[ד] רבן גמליאל אומר כל הראוי למוזבח אם עלה לא ירד שנאמר היא העולה על מוקדה על המוזבח מה עולה שהיא ראויה למוזבח אם עלתה לא תרד אף כל דבר שהוא ראוי למוזבח אם עלתה לא תרד ^[ה] אין בין דברי רבן גמליאל לדברי רבי יהושע אלא הדם והנסיכים שרבן גמליאל אומר לא ירדו ורבי יהושע אומר רבי שמעון אומר הוצח כשר ונסיכים ^[ו] פסולין הנסיכים ^[ח] כשירים והוצח פסול אפי' ^[ז] זה וזה פסולין הוצח לא ירד והנסיכים ירדו:

המוזבח מקדש. אפילו דבר פסול שעלה למוזבח קדשו המוזבח ליעשות לחמו ואין מורידין אותו: **אם הראוי לו**. משהוצבר לחלקו. ובגמרא [ע"כ] מפרש למעוטי קמניס שלא קדשו בכלי לאחר קמיניה שלא הוצרכו לחלק גבוה דאע"ג דקידשה המנחה כולה בכלי אין זה חלק גבוה צרור שאין המנחה קריבה כולה ובקמיניה צלה מתן כלי אין זה מצורר למוזבח: רבי יהושע אומר כו'. הני תנאי פליגי בפירושא דאת הראוי לו דקממא דמנתימין רבי ^[א] סתם מנתימין את הראוי לו למעוטי שאין ראוי לו והדר מפרש ומאי ניהו ראוי לו לרבי יהושע ראוי לאישים שנפסל ולא דס פסול ונסיכס פסולין שאינן לאישים ולר"ג כל הראוי למוזבח שנפסל אפילו דס ונסיכס ואין לך למעט אלא מה שלא נצבר לחלק מוזבח מעולם ומאי ניהו קמניס שלא קידשו מעולם ^[ב] בכלי: לאישים. לאש: היא העולה על מוקדה. דבר שהוא למוקד ועולה ^[ג] היא צהוייתן יהא ולא ירד. היא משמע צהוייתו מהא משעלמה על מוקדה: אף על שראוי לאישים. לאפוקי דס ונסיכס (פסוליס) דממפרש צסיפא אין צין דברי ר"ג לדברי רבי יהושע אלא הדס והנסיכס: רבי שמעון סבירא ליה צנסיכס של צבח כרבי יהושע (וצדס) וצנסיכס הצאין צפני עצמן כרבן גמליאל ולאו ממוקדה יליף אלא טעמא אחרינא אית ליה דממפרש צגמרא [פד:]. **אם הוצח כשר והנסיכס פסולין**. כגון שיצאו או נטמאו: **או הוצח נפסל והנסיכס כשרין**. הואיל והס צאיס צגללו נפסלו עמו וצטלה תורת הקרבה מהן: הוצח לא ירד. דמוזבח קדשו:

הדרן עלך בל הובחים

המוזבח מקדש. אפילו דבר פסול שעלה למוזבח קדשו המוזבח ליעשות לחמו ואין מורידין אותו: **אם הראוי לו**. משהוצבר לחלקו. ובגמרא [ע"כ] מפרש למעוטי קמניס שלא קדשו בכלי לאחר קמיניה שלא הוצרכו לחלק גבוה דאע"ג דקידשה המנחה כולה בכלי אין זה חלק גבוה צרור שאין המנחה קריבה כולה ובקמיניה צלה מתן כלי אין זה מצורר למוזבח: רבי יהושע אומר כו'. הני תנאי פליגי בפירושא דאת הראוי לו דקממא דמנתימין רבי ^[א] סתם מנתימין את הראוי לו למעוטי שאין ראוי לו והדר מפרש ומאי ניהו ראוי לו לרבי יהושע ראוי לאישים שנפסל ולא דס פסול ונסיכס פסולין שאינן לאישים ולר"ג כל הראוי למוזבח שנפסל אפילו דס ונסיכס ואין לך למעט אלא מה שלא נצבר לחלק מוזבח מעולם ומאי ניהו קמניס שלא קידשו מעולם ^[ב] בכלי: לאישים. לאש: היא העולה על מוקדה. דבר שהוא למוקד ועולה ^[ג] היא צהוייתן יהא ולא ירד. היא משמע צהוייתו מהא משעלמה על מוקדה: אף על שראוי לאישים. לאפוקי דס ונסיכס (פסוליס) דממפרש צסיפא אין צין דברי ר"ג לדברי רבי יהושע אלא הדס והנסיכס: רבי שמעון סבירא ליה צנסיכס של צבח כרבי יהושע (וצדס) וצנסיכס הצאין צפני עצמן כרבן גמליאל ולאו ממוקדה יליף אלא טעמא אחרינא אית ליה דממפרש צגמרא [פד:]. **אם הוצח כשר והנסיכס פסולין**. כגון שיצאו או נטמאו: **או הוצח נפסל והנסיכס כשרין**. הואיל והס צאיס צגללו נפסלו עמו וצטלה תורת הקרבה מהן: הוצח לא ירד. דמוזבח קדשו:

והנסיכס

עין משפט ונר מצוה

פ א מ"י פקד ג מהל' פסה"מ הלכה יד:

פא ב מ"י פקד ה מהל' פרה הלכה ד:

א ג מ"י פקד ג מהל' פסה"מ הלכה ג:

ב ד מ"י שם הלכה יד:

תורה אור השלם

- ↑ וְכָל חֻטְאת אֲשֶׁר יִזְכָּא מִקְדָּשָׁא אֵל אַהֲל מוֹעֵד לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ לֹא תֵאבֵל בְּאֶשׁ יִקְרָא וְ, כג ויקרא ה.
- ↑ וְכָל אָדָם לֹא יִזְהֶה בְּאֹהֶל מוֹעֵד כַּבָּא לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ עַד וַיֵּצֵאוּ וּכְפָר יַעֲרֹד בְּיַדוֹ בְּיָחוּ וְיִבֶעַר כָּל קֹדֶל יִשְׂרָאֵל: ויקרא טו, ה
- ↑ וְאֵת פֶּר החֻטְאֹת וְאֵת שְׂעִיר החֻטְאֹת אֲשֶׁר חֻזְבָּ אֵת וְקָמֹס לְכַפֵּר בְּקֹדֶשׁ יִצְיֵא אֵל מַחוּץ לַמִּזְבֵּחַ וְשָׂרְפוּ בְּאֶשׁ אֵת עֲרֻתָם וְאֵת בְּשָׂרָם וְאֵת פְּרָשָׁם: ויקרא טז, ה
- ↑ וְהִשְׂרָף אֹתָם בְּיָבֵס בְּגִידֵי כֹהֵן וְיָצֵא אֵל מַחוּץ לַמִּזְבֵּחַ וְשָׂרְפוּ בְּאֶשׁ אֵת עֲרֻתָם וְאֵת בְּשָׂרָם וְאֵת פְּרָשָׁם: ויקרא טז, ו
- ↑ צוּ אֵת אֲהֲרֹן וְאֵת בְּנָיֵי לְאֹמְרוֹ וְאֵת תּוֹרֹת הַיְלֶלֶה הַזֹּאת הַיְלֶלֶה עַל מוֹקְדֵה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַיְלֶלֶה עַד הַבֶּקֶר וְאִשׁ הַמִּזְבֵּחַ תֹּחֲדֶנּוּ: ויקרא יז, ב

מוסף רש"י

בשכיפר. צמנן ממנו על גבי המזבח הפנימי הוא דקספול רבי יהודה ולא מיפסל צהנמסא (יעיר ^[א] מתנב'. המוזבח מקדש. פסולין שאס על לא ירד, את הראוי לו. ונצלב שיאס דנר שגלה ככר למוזח, וצמ"ו מפרש למעוטי קמניס שלא קדשו בכלי, אכל פסול ושפך דמו ושחט צמחצבת פסול, אס על לא ירד, והמס מפרש טעמא שיהי פסולן צקדס, כלומר שפסלו צעויה: כל הראוי לאישים. להקטרה על האש: העולה על מוקדה. ממוקדה דייק דהייט אסיס. לאמר קרא כל הילנה מהא שס, דיכין דעלה לא תרד, ומשוס סכירה לא איצטריך, כל הראוי לאישים גרסין, ולא גרסין כל העולה לאאסיס, ועטמא דרבן גמליאל מעל המוזבח (סנהדרין טז:.)

שיטה מקובצת

בשכיפר או בשלא כיפר. ע"י לעיל דף לו א': תור"ח היא העולה בו' הריא ביעוטא הוא ולא ריבויא. וגם צמנה מקומות הוי היא מיעוט. לך נראה דאולאת תורת העולה סמיך מריה אתה לכל העולין, והא דמיימיה היא מצוס דרזיה להוכיח כל הראוי לאישים, אכל אס עלתה לא תרד נפקא ליה מולאת תורת העולה. ותעד דהא ר"ג מוסף עלו על המוזבח להוכיח דר"ל ראוי למוזח, משמע דכל חד מיימיה לא נחית אלא להוכיח דכריו לר"י ראו לאישים ולר"ג ראוי למוזבח. אכל אס עלה לא תרד סמיךין אולאת תורת מדסי (סנהדרין:.)